

JORDI PLAY

El documental s'inventa que els franquistes llançaven llibres de l'Ateneu pel balcó.

L'Instant, El Matí o el Diario de Barcelona, s'ha de revisar, doncs. Si per diaris el guionista entén la premsa, també cal revisar el cas dels setmanaris que es redacten a l'Ateneu, *Mirador* i *El be negre*.

El satíric ja no es publica a partir del 18 de juliol. El director, Josep M. Planes, ha de fugir de Barcelona perquè els anarquistes li volen fer la pell. Com se sap, hi tornarà a l'agost i l'amenaça es farà realitat. El documental diu que les sàtires que Planes feia al *Be negre* els van irritar. Però allò que li va costar la vida va ser els reportatges "Els gàngsters de Barcelona" i "L'organització de l'anarquisme a Catalunya i a Espanya", apareguts a *La Publicitat*.

I *Mirador* deixa de sortir amb l'esclat de la guerra i torna el 13 d'agost, però només publicarà tres números, fins que posteriorment se'n farà càrrec el PSUC. El director, Just Cabot, serà invitat al cap d'unes setmanes a col·laborar-hi i dirà als requisadors: "Això és com si, després d'afanar-me el rellotge, em demanéssiu que anés a donar-hi corda."

Sobre l'acció de la primera junta franquista, el documental escenifica que alguns llibres prohibits es llançaven pel balcó. Perquè els poguéu llegir el poble? I diu que els altres es van amagar el soterrani, anomenat "infern" pels socis, com si els socis s'haguessin inventat l'expressió. I al soterrani? Quin? A l'Ateneu no n'hi ha. Només, sota l'actual restaurant, una petita sala

soterrada de difícil accés i un túnel. Els llibres retirats van ser traslladats als pisos superiors, tancats amb clau.

Una de les manipulacions més greus afecta l'històric debat sobre el darwinisme. Dos historiadors diuen que el cas va demostrar que l'Ateneu era obert "a totes les tendències" (Teresa Tornis) i un "forn de tolerància" (Casassas). Però el debat es va saldar amb prohibicions, per part de la junta, i una escissió, encapçalada per Valentí Almirall, que va deixar la casa per fundar l'Ateneu Lliure, com molt bé sap Casassas.

El documental parla sovint, i a vegades amb detall, de fets que no tenen res a veure amb l'Ateneu —enderroc de les muralles, sortida amb tren de Primo cap a Madrid, arribada del cinema o Exposició Universal—, cosa que roba espai a esdeveniments que relacionen la institució amb la història política i cultural del país. Per tot això, i per la manca de rigor històric, l'historiador Joaquim Coll, membre de la junta durant l'etapa Bohigas, va exigir que se suprimís la seva participació en el documental, tot i haver estat la persona que n'havia suggerit el títol.

De totes maneres, no podem pas pensar que la junta de l'Ateneu menysprea el saber. Josep Maria Pou proclama al final un lema ateneístic, que "el coneixement és l'eina de progrés més poderosa".

Lluís Bonada

El proper 9 de juny hi actuaran Els Amics de les Arts. Amb aquest concert, Simbiosi encara, d'Alzira estant, el camí de la consolidació. És una sala de concerts i més que una sala, també: una proposta jove, agosarada i necessària. En parlem amb Neus Fontana, que, des dels seus 21 anys, n'ha estat l'ànima emprendora.

Difícilment et fas idea sobre una sala de concerts si hi entres un dimecres havent dinat i seus vora la barra a parlar, sense música ni gent ni llums de colors ni res. Però aleshores escoltes les explicacions de la Neus Fontana (cos menut, esperit de geganta) i l'espai s'omple amb natural desimboltura de somnis i possibilitats.

Té vint-i-un anys. Només vint-i-un anys i ha decidit que no s'espera a veure si és que el futur li té alguna sorpresa reservada: ella l'ha anada a cercar. Més que això, ha fet: l'ha volguda modelar. "Tot va començar amb Obrint Pas", explica amb una barreja de timidesa i orgull: "Jo anava a tots els concerts que podia". Sobretot d'Obrint Pas però d'altres grups en català, també. Quan hi pensa, s'adona que ha fet moltíssims quilòmetres, "però molts", i somriu. Li agrada la música, de fa anys que li agrada anar a concerts i un dia va decidir que volia trobar la manera que això tingués també una vinculació amb el seu futur.

Estudia Comunicació Audiovisual. Ja és al quart any de la carrera. De fet, en acabar l'entrevista, se'n torna de seguida a casa: som en plena època d'exàmens i demà li'n toca un. Estudia

Sala Simbiosi, oxigen musical

àudio-visuals i, en paral·lel, fa l'impossible per tirar endavant aquesta sala que va obrir ara fa set mesos: "Al començament era només una il·lusió que pensava que quedaria allà. Però em vaig posar a redactar un projecte, i després de molt de temps rumiant com seria, el vaig presentar als meus pares." I ells també s'hi van engrescar. I van donar suport a la filla emprenedora.

"No és que els sobren uns diners i diguen va, aquests per a la xiqueta", ens aclareix de seguida Neus Fontana: "Són gent treballadora." Només que s'han abocat a defensar la idea de la filla. "Si no haguera estat per ells no ho hauria pogut fer", hi afegeix. I n'està agraïda. Molt. Després, quan la conversa es farà més distesa, la Neus explicarà que aquest seu amor per la música li deu venir de casa, de fet, que ha crescut sentint Ovidi Montllor, Lluís Llach "i tot aquest món". I que després, quan va anar creixent, va ser ella que va transmetre als pares "la il·lusió pels nous grups que eixien. Ha estat un poc eixa combinació, pense. Abans anava amb ells als recitals que m'ensenyaren i després ells han vingut amb mi als concerts que jo els he mostrat".

Gràcies a la seva idea, per tant, i de terminació, i gràcies als pares, també, tenim Simbiosi. Si pregunteu a Neus Fontana sobre els ajuts institucionals al jovent emprenedor, fa un somriure explícit i relata l'experiència: "Vaig mirar, però no vaig trobar gaire cosa, la veritat." Va tramitar la paperassa que va trobar. De les sol·licituds, una sí que la hi han concedida. Bona notícia, se suposa, no? "És que de moment encara no he vist els diners. Em van dir que potser d'ací a un any o dos ho cobraria." Una pausa. "La veritat és que, encara que la cobre —que sí, és clar, aniria bé—, amb eixa subvenció no podríem haver alçat tot això."

A més del finançament, per a obrir la Sala Simbiosi han calgut, resumeix la Neus, "molta tenacitat, molta força de voluntat i un poc de bogeria inicial".

Simbiosi. El nom té significat múltiple, per a aquesta jove inquieta. Hi ha, d'una banda, "la part de la ciència", que li agrada i, per tant, aquell concepte que defineix l'"associació física prolongada entre dos o més organismes de diferents espècies". I després, hi ha la música, el sentiment de saber-la part de la seva vida, i una concepció general,

també: "Pense que la música és feta de les experiències de la vida i, a la vegada, nosaltres necessitem la música per a viure. O molts de nosaltres." És una mútua retroalimentació.

Neus Fontana no trobava a la seva comarca la forma d'oci que li agradava, i va decidir d'oferir-li espai. Així doncs, la Sala Simbiosi va néixer amb un plantejament inicial clar: "La música en valencià." Aquesta era la idea. "No és que siga un estil, que no ho és, però sí que volia donar-li un espai que no fóra un reducte. Jo he anat a festivals, a assemblees, de tot, i m'agrada que existesquen aquestes expressions. Cal que existesquen. Però també volia normalitzar-ho, fer que hi haguera un espai professionalitzat, que la música en valencià també tinga eixe reconeixement, que tinga el seu espai."

La pràctica li ha fet variar una mica el plantejament inicial, però ella manté la il·lusió intacta. Alhora, amb els peus en terra i la voluntat de continuar i consolidar el seu somni, diversifica oferta i públic. I saluda els practicants del *house* que han trobat a Simbiosi espai d'expressió. Al capdavant, ja d'entrada havia pensat en aquesta sala com un àmbit multifuncional obert, capaç d'acollir concerts o

recitals de poesia: “No ens tanquem a res.” Després de cada concert, a més, la sala continua oberta fins a les 6.30 del matí, amb sessions de DJ que acaben d’arrodonir la proposta d’oci.

Tampoc no es volen circumscriure a cap estil. Ho resumeixen a la web: “Tant si t’agrada el reggae, el rock, ska, jazz, drum and bass, folk, pop, rap, soul, electrònica... ací trobaràs la teua reserva d’oxigen.” No debades la Sala Simbiosi és al carrer del Dret de Manifestació.

Els Amics de les Arts. Després de pràcticament un any de feina –trobar un lloc adequat, elaborar els projectes tècnics (“quatre, n’hem fet: de baixa tensió, ambiental, tot”), passar les inspeccions, trobar-se que, ja en plenes obres, ai, “ix una normativa nova i, a més de no poder fumar i de l’aire condicionat (n’hi ha sis aparells bestials, els hauries de veure), cal posar-hi un recuperador d’aire: no n’hi ha prou d’intercanviar-lo sinó que ara cal netejar-lo, també, com si fora un espai mèdic”–, després de totes les dificultats i les traves imaginables –tantes, que més d’un cop i més de dos va ser ben a prop de llançar la tovallola–, la Sala Simbiosi, aquest espai imaginat i després dibuixat i finalment fet realitat al polígon Tisneres d’Alzira (Ribera Alta), obria oficialment les portes el 21 d’octubre de l’any passat. Amb un concert d’Orxata Sound System. I amb tota la il·lusió del món amerant les parets i el guarda-roba i les taquilles i el taulell i la pissarreta amb les lletres i els nombres de colors i els tamborets i cada detall pensat i revisat perquè sigui bonic.

Des d’aleshores, tota mena de grups i de propostes han passat ja per la Sala

Simbiosi: Fontana enumera de memòria i fa la llista llarga i diversa: “Hi han vingut Rapsodes, Arrap, Graham Foster, Andreu Valor, Pep Gimeno *el Botifarra*, hi hem fet la final de l’Amplifica’t i concerts de Tashkenti, La Trocamba Matanuska, Stereozone, que són d’Algemesis, Panoràmix, que és punk de Tavernes, l’Home de Llanda...” Ara, a més, acullen un concurs de *hardcore*: “És una proposta d’uns xics d’Albalat que hem fet els divendres d’aquest mes. S’hi han inscrit trenta bandes!”

La fita del dia 9 amb Els Amics de les Arts és tot un repte: “Estic molt contenta. Molt. A l’octubre els vaig enviar un correu, explicant-los el projecte, però no pensava que això poguera acabar passant. Crec que va ser al gener, que vaig rebre una telefonada de Barcelona: deien que els havia fet gràcia el plantejament i ja començarem

a parlar. Va anar avant i arrere, avant i arrere, perquè jo avui no puc assumir riscos, però la veritat és que han estat molt normals i molt bé. I al final, mira, vénen al País Valencià i la presentació del disc la fan aquí!”

Se li encenen els ulls, a la Neus, quan parla d’aquest concert. Sent que pot ser un punt d’inflexió. Ja hi ha hagut nits completes. Ara vol veure la sala plena del tot.

Molta feina, molt d’esforç, moltes hores i molt de tot. Il·lusió a manta. I confiança en el futur. I això que –ens explica amb naturalitat la Neus Fontana– “des que he obert la sala no he guanyat ni un cèntim. Ni un ni mig ni cap. Cap. Treballe de fa set mesos per tirar això endavant”. I se n’hauria de sortir.

Núria Cadenes

NOVETATS
Edicions Tres i Quatre / València

3i4

Pots seguir-nos a **Facebook i Twitter**

Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.com